

Referat

Lolland-Falsters Stift – Møder

Stiftsrådsmøde 31. august 2023 - d. 31-08-2023 kl. 10:00 til 13:00

Deltagere: Anders Martin Lauritsen, Anne Birgitte Reiter, Anne Hopkins, Birthe Gunhild Friis, Ebbe Balck Sørensen, Knud-Erik Rasmussen, Marianne Gaarden, May-Brit Buchardt Horst, Michael Fagerlund, Palle Jacobsen, Steen Erik Henriksen, Susanne Høegh Nielsen, Susanne Møller, Lene Møller Krabbesmark, Trine Frydkjær Paulsen

Afbud: Palle Jacobsen, Laura Håkansson

Mødepunkt	Referat
1 - Godkendelse af dagsordenen Til beslutning: Dagsordenen skal godkendes.	Dagsordenen blev godkendt.
2 - Økonomi: Status for bevilgede lån og stiftsmidler Til orientering: Vedlagt er oversigt over bevilgede lån, samt status for stiftsmidlerne, til stiftsrådets orientering. Sager: Bindende stiftsbidrag og stiftsmidler - til LOF's stiftsrådsmøder i 2023 (2023 - 5679) Bilag: Oversigt stiftsmidler 30.06.2023, Oversigt over bevilgede lån pr. 070823	Stiftsrådet tog orienteringen til efterretning.
3 - Økonomi: Status for det bindende stiftsbidrag 2023 Til orientering: Vedlagt er budgetopfølgning pr. 15. august 2023 for det bindende stiftsbidrag. Sager: Bindende stiftsbidrag og stiftsmidler - til LOF's stiftsrådsmøder i 2023 (2023 - 5679) Bilag: Budgetopfølgning Stiftsråd 2023	Marianne Gaarden oplyste, at præstepraktikken udskydes til primo 2024, måske i en ny form, så der bliver ikke nogen udgift til det i 2023; det korrigeres til næste budgetopfølgning. Desuden stiger udgifterne til stiftsrådets kørsel nok yderligere, end prognosen pt. forudsiger. Stiftsrådet tog derefter orienteringen til efterretning.

4 - Økonomi: Budget 2024 for det bindende stiftsbidrag

Til beslutning:

Stiftsrådet skal vedtage det endelige budget 2024 for det bindende stiftsbidrag, efter første behandling på stiftsrådets møde den 22. februar 2023. Forslag til endeligt budget for 2024 er vedlagt, inkl. version med tidligere år.

Sager:

Bindende stiftsbidrag og stiftsmidler - til LOF's stiftsrådsmøder i 2023 (2023 - 5679)

Bilag:

Budget Stiftsbidrag 2024, Budget Stiftsbidrag 2024 - inkl tidl år

De 18.000 kr. til Det mellemkirkelige stiftsudvalgs deltagelse i årsmøde skal slettes i 2024, idet udgiften skal afholdes af udvalgets budget i øvrigt. Beløbet flyttes i stedet til kørsel til stiftsrådets møder, så summen forbliver den samme. Derudover er der ingen ændringer og budgettet for 2024 er hermed godkendt.

5 - Økonomi: Stifternes Kapitalforvaltning

Til orientering:

Ebbe Balck Sørensen orienterer om seneste nyt fra Stifternes Kapitalforvaltning. Hertil er vedlagt rapporteringen for juli 2023 af den fælles kapitalforvaltning. Denne viser, at afkastet i juli er 0,62 %. Det samlede afkast for januar - juli 2023 er 1,79 %.

Vedlagt er også mail fra Aarhus Stift, om stiftsrådets henvendelse vedrørende de vedtægtsændringer, der blev drøftet på stiftsrådets møde den 17. maj 2023. Dem vil bestyrelsen for Stifternes Kapitalforvaltning drøfte på deres næste bestyrelsesmøde.

Sager:

Stiftsrådet - Stifternes Kapitalforvaltning - Div. information samt rapporteringer vedrørende 2023 (2023 - 5682)

Stiftsrådet - Stifternes Kapitalforvaltning - Div. information samt rapporteringer vedrørende 2023 (2023 - 5682)

Bilag:

Aktdokument, Lolland-Falsters Stift_5067
416342_31.07.2023

Ebbe Balck oplyste, at han skal til bestyrelsesmøde den 6. september i Aarhus, han vender tilbage med nyt om stiftsrådets henvendelse derefter.

Afkastet hidtil i 2023 er 1,79 %, hvilket er nogenlunde acceptabelt.

6 - Økonomi: Nyt fra Budgetsamrådet, herunder ansøgninger til Omprioriteringspuljen

Marianne Gaarden gennemgik alle ansøgningerne til Omprioriteringspuljen. Knud-Erik Rasmussen oplyste, at Budgetsamrådet arbejder på at nedlægge

Til orientering og drøftelse:

Knud-Erik Rasmussen orienterer om nyt fra Budgetsamrådet.

På møde den 12. september 2023 skal Budgetsamrådet drøfte de indkomne ansøgninger til Omprioriteringspuljen (OMP) for 2024. Vedlagt er en samlet præsentation af alle ansøgninger, som udgangspunkt for stiftsrådets drøftelse.

Desuden er vedlagt ansøgningen om Liturgisk Forum, som er tilsendt stiftet for sent til sidste mødes dagsorden. Indholdet kan drøftes under punktet, til brug for Knud-Eriks drøftelse med de øvrige Budgetsamrådsrepræsentanter den 12. september.

Sager:

Liturgisk forum (2022 - 12607)

Budgetsamrådsmøder - div. orientering (også fra Budgetfølgegruppen) (2020 - 19603)

Bilag:

Til alle stiftsråd. Henvendelse om Liturgisk Forum, Rapport Liturgisk Forum, ENDELIG april 2023, Slides teknisk gennemgang d. 31 maj 2023

stifternes årlige 2 %-besparelse. Marianne redegjorde for sammenhængen mellem 2 %-besparelsen og Omprioriteringspuljen, samt skævheden i økonomisk råderum mellem det lokale og centrale niveau.

Stiftsrådet enedes om at støtte:

Ansøgning 1 fra stifterne om genopretning.

Ansøgning 3 og 4, som begge vedrører arbejdsmiljø og trivsel.

Ansøgning 7 om migrantarbejde og Danske Kirkedage.

Ansøgning 8 om Det Lutherske Verdensforbund.

Ansøgning 9 fra Akademiraadet.

Ansøgning 10 fra Nationalmuseet.

Ansøgning 11 fra Roskilde Stift.

Stiftsrådet havde forbehold ved:

Ansøgning 2 om Liturgisk Forum. Det virker ikke som den rigtige tilgang at tilgå arbejdet på. Stiftsrådet finder, at det er mere givende at arbejde med det lokalt, de steder hvor der er interesse fra præst og/eller lægfolk. Konkret anses det lokale arbejde med lægmandsgudstjenester som meget mere relevant. I det hele taget skulle arbejdet være startet lokalt, fremfor i et central udvalg, som der lægges op til. Dertil søges der om et meget stort beløb ift. hvad stiftsrådet forventer, der kommer ud af det.

Ansøgning 5 om Folkekirke og Forsvar. Formålet er fint, men det er uklart beskrevet. Det er ofte de lokale præster, der står med udfordringen, så lokal oplysning/uddannelse virker mere nyttigt, fremfor en centralt placeret person; det bliver et ekstra administrationslag.

Ansøgning 6 om Menighedsrådsvalg 2024. Formålet er MEGET vigtigt, men Landsforeningen bør selv kunne betale. Det virker i øvrigt som et stort beløb, når en del af materialet genbruges fra sidste valg. Det er den personlige kontakt, der skaffer vælgere i sidste ende – så opgaven er at klæde eksisterende menighedsrådsmedlemmer på til dette.

7 - Ansøgning: Temaaften om grøn omstilling i Kettinge

Til beslutning:

Sammen med Nysted Sogns Menighedsråd og Menighedsrådsforeningen for Lolland-Falsters Stift afholder Folkekirkens Grønne Omstilling (FGO) en temaaften om grøn omstilling i Kettinge den 8. september 2023. FGO afholder udgifter til oplægsholdere, lydanlæg mm. Stiftsrådet ansøges om at dække udgifter til forplejning på 11.500 kr. (ved 100 deltagere - status for antal tilmeldte gives på stiftsrådsmødet).

Vedlagt er ansøgning med bilag.

Stiftsrådet besluttede at dække forplejning til deltagerne. Det forventes at blive et mindre beløb end 11.500 kr.

Sager:

Stiftsråder - Ansøgning vedr.
arrangementet Temaaften om grøn omstilling i
Lolland-Falsters Stift (2023 - 23706)

Bilag:

Aktdokument, Budget temaaften Lolland-Falsters
stift, Ansøgning til stiftsrådet vedr. temaaften om
grøn omstilling, Invitation Lolland-Falsters Stift

---

8 - Ansøgning: Nordisk Kirkemusiksymposium 2024

Til beslutning:

Præsident for Nordisk Kirkemusikråd og formand for
Dansk Organist og Kantorsamfund, Karin Schmidt
Andersen, ansøger Stiftsrådet om støtte på 20.000
kr. til det kommende Nordisk Kirkemusiksymposium
2024, som afholdes i Danmark i september 2024.

Ansøgning med bilag er vedlagt.

Sager:

Til Stiftsrådet - ansøgning om støtte til Nordisk
Kirkemusiksymposium 2024 (2023 - 21506)

Bilag:

Aktdokument, Ansøgning til Lolland-Falster Stiftsråd
vedr. Nordisk Kirkemusiksymposium 2024, Budget
NKS2024

Stiftsrådet besluttede at bevilge 10.000 kr. til
arrangementet.

---

9 - Ansøgning: Landsdækkende udviklingsprojekt vedr. strategi og kommunikation om musik

Til beslutning:

Tine Fenger Thomsen ansøger stiftsrådet om
økonomisk bidrag på 25.000 kr. samt partnerskab
omkring udviklingsprojektet MÅL OG MED I
MUSIKKEN - et dialogværktøj for landets
menighedsråd i målsætningsarbejdet med
kirkemusikken.

Stiftets engagement kan fx bestå i:

- Præsentation af projektet på stiftets
hjemmeside, i nyhedsbreve etc.
- Aftale om i 2024 at afholde et
kursus/debatmøde eller bare indlæg
med Tine Fenger (honorar på 10.000
kr./12.000 kr. + moms). I samarbejdet
indgår et antal eksemplarer af
inspirationshæftet samt indflydelse på

Stiftsrådet gav afslag på ansøgningen, idet det ikke
virker til at være den rette tilgang til det lokale
niveau.

valg af en specifik kirkes musikliv, som stiftet ønsker portrætteret i videoproduktionen

- En skriftlig anbefaling til brug for fondsfinansiering
- Økonomisk bidrag på 25.000 kr.
- Øvrige ideer til samarbejde

Ansøgning med bilag er vedlagt.

Sager:

Stiftrådet - ansøgning om støtte til landsdækkende udviklingsprojekt vedr. strategi og kommunikation om musik. (2023 - 21679)

Bilag:

Aktdokument, Til Lolland-Falster Stift, Projektbeskrivelse af 17. juli 2023, Budget, CV Tine Fenger Thomsen, Lars Rosenlund Nørreremark - Udtalelse og anbefaling - Tine Fenger (003)

---

10 - Ansøgning: KMS 2023, fra Folkekirke og Religionsmøde

Til beslutning:

Folkekirke & Religionsmøde ansøger om økonomisk støtte til Kristent-Muslimsk Samtaleforums (KMS) konference den 10.-11. november 2023, og takker samtidig for stiftsrådets bidrag til konferencen i 2022 (stiftsrådet støttede med 3.000 kr. i 2022). Udover ansøgningen er vedlagt rapport samt regnskab fra konferencen i 2022.

Dertil inviteres stiftsrådet til at sende en repræsentant til "Konference for kristne og muslimske ledere i Danmark 2023". Invitationen er ligeledes vedlagt.

Sager:

Til Stiftsrådet: Ansøgning om økonomisk støtte - KMS 2023 (2023 - 20262)

Til Stiftsrådet - Invitation til Konference for kristne og muslimske ledere i Danmark 2023 (2023 - 19491)

Bilag:

Aktdokument, KMS-Rapport 2022, Regnskab KMS 2022, Ansøgning om økonomisk støtte - KMS 2023, Aktdokument, KMS-indbydelse 2023

Stiftsrådet støtter med 3.000 kr. som sidste år, og beder Det mellemkirkelige stiftsudvalg om at udpege en deltager til konferencen.

---

11 - Driftstilskud til Maribo Domkirke

Anne Reiter redegjorde for tankerne bag en kommende ansøgning. Maribo Domkirke tænkes

Til orientering:

Anne Birgitte Reiter vil orientere om en ansøgning, som budgetudvalget i Lolland Kommune (Lolland Vestre Provsti og Maribo Domprovsti) forventeligt vil sende til næste stiftsrådsmøde angående et fælles bidrag til domkirkens udgifter til funktionen som domkirke.

meget som en sognekirke her i stiftet, men den varetager opgaver for hele stiftet. Det kunne fx også være ønskværdigt med en kontor til støtte for organisten, som de har det i andre domkirker. Stiftsrådet kan forvente en ansøgning fra budgetudvalget i Lolland Kommune.

Michael Fagerlund foreslog, at budgetudvalget genovervejer en sådan ansøgning, idet han ikke finder det passende, og måske heller ikke lovligt, at flytte penge over kommunegrænser. I stedet mener han, at domsognet må indrette sig efter det økonomiske råderum, det har.

Marianne Gaarden henviste til den udligning, der sker på landsplan, og opfordrede til også at være solidariske inden for egne stiftsgrænser; hvis vi ikke vil være det, er det ikke et godt udgangspunkt for at ændre udligningen på landsplan i håb om at få tilført flere midler fra mere ressourcerstærke områder.

Foreløbig afventes ansøgningen, inden stiftsrådet drøfter det yderligere.

---

12 - Orientering fra Folkekirkens Nødhjælp**Til orientering:**

May-Brit Buchardt Horst orienterer om nyt fra Folkekirkens Nødhjælp.

May-Brit Horst orienterede om nyt fra Folkekirkens Nødhjælp, herunder om den positive tendens til stigende indtægter, set over de sidste fem år fra øgede donationer.

Nødhjælpen har i 2022 gjort en stor indsats for krigsramte ukrainere, og har dette år også iværksat en indsats for klimaet, bl.a. ved et stort beløb til plantning af træer. 100 års-jubilæet gik godt og alle mål opfattes som nået.

May-Brit beder stiftsrådet udpege en stedfortræder for hende, bl.a. til deltagelse i årsmødet den 30. september på Hotel Nyborg Strand. Stiftsrådet udpegede Anne Hopkins.

**13 - Orientering fra stiftsudvalgene:
Religionspædagogisk udvalg****Til orientering:**

Ebbe Balck Sørensen informerer om nyt fra Religionspædagogisk udvalg.

Ebbe Balck Sørensen omdelte referat fra sidste møde i Religionspædagogisk Udvalg (det ses på stiftets hjemmeside). Ebbe gjorde særligt opmærksom på referatets punkt 5 om åndelig omsorg til ældre på plejehjem. Præster bliver ikke altid mødt positivt af personalet; det kan føles som, at man kommer ubelejligt, og det kan være svært at lave tjenester nogle steder. Marianne Gaarden oplever, at det handler meget om relationen mellem plejehjem og præst; nogle steder er der godt samarbejde og andre steder mindre godt. Det er de pårørende, der skal komme med et ønske. Lisbeth Mannerup arbejder med dette, i kraft af sin funktion som gerontokonsulent i stiftet. Susanne Nielsen henviser til ældrerådene for bistand ved udfordringer.

Det Religionspædagogiske udvalg udtrykker stor ros til Ida Rolle som religionspædagogisk konsulent, og

udvalget foreslår, at Ida deltager med et oplæg på stiftsrådets visionsmøde i december. Det var der opbakning til.

---

14 - Orientering fra stiftsudvalgene: Det mellemkirkelige stiftsudvalg

Til orientering:

Anne Birgitte Reiter informerer om nyt fra Det mellemkirkelige stiftsudvalg, herunder om deltagelse i Det lutherske verdensforbunds generalforsamling i Krakow i september 2023.

Anne Birgitte Reiter orienterede om, at Merete Bandak er valgt til forretningsudvalget for Folkekirke og Religionsmøde.

Der er forbønsgudstjeneste den 26. november i domkirken, hvor alle opfordres til at deltage (gudstjenester kan denne dag henlægges hertil). Inden da deltager Anne i Det lutherske verdensforbunds generalforsamling i Krakow.

Helt aktuelt er der Birgittafestival i Maribo den 1.-3. september.

---

15 - Orientering fra stiftsudvalgene: Kirken i sommerlandet

Til orientering:

Anders Martin Lauritsen informerer om nyt fra kirken i sommerlandet.

Anders Lauritsen oplyste, at sognepræsterne Bitten Petersen og Monica Djarnis (fra hhv. Bandholm og Kettinge) sandsynligvis bliver nye medlemmer af udvalget. Der er møde i udvalget primo september. Der blev spurgt til flere læge medlemmer i udvalget og Susanne Nielsen foreslog at tænke øboere ind. Med de nye præster er udvalget dog for nuværende fyldt ud.

Anders vil gerne samle informationer om de aktiviteter, der er målrettet "sommerlandet", til brug for stiftets hjemmeside næste sommer. I år har der været en annonce i de to kommuners lokalaviser; det skal gentages næste år med henvisning til stiftets hjemmeside. Birthe Friis henviste til Guldborgsund Kommune, der også arbejder med at indsamle og dele oplysninger om aktiviteter.

Steen Henriksen har netop deltaget i Kirken på landets landsnetværksmøde og orienterede om indholdet. FUV har fundet midler til også at holde netværksmødet næste år igen, idet FUV finder, at det er vigtigt at fastholde netværket.

---

16 - Orientering fra stiftsudvalgene: Gudstjeneste- og liturgiudvalget

Til orientering:

Palle Jacobsen informerer om nyt fra Gudstjeneste- og liturgiudvalget.

Punktet udgik, da Palle Jacoben var fraværende.

---

17 - Orientering fra formanden

Til orientering:

Nyt fra stiftsrådsformand Susanne Møller.

Susanne Møller orienterede om, at der er indstillet 10 gode initiativer til årets initiativpris, og at vinderen offentliggøres til landemodet. Kunstner Anne Gyrithe Smith har lavet årets præmie.

Distriktsforeningen holder høstmøde den 20. september i Sundkirken.

Der er fælles stiftsrådsmøde i København den 28. oktober, stiftsrådets opfordres til at reservere dagen.

Landsforeningens formandsuddannelse afholdes i Sakskøbing over tre dage i foråret 2024. Næstformænd kan også deltage. Distriktsforeningen støtter med 1.000 kr. pr. deltager og håber på mange deltagere, også fra Sydsjælland.

---

18 - Orientering fra biskoppen

Til orientering:

Nyt fra Biskop Marianne Gaarden.

Marianne Gaarden orienterede om, at stiftet har ansat en ny kommunikationskonsulent pr. 1. oktober. Siden Anne-Sofie Holm stoppede, har stiftet brugt to eksterne skribenter til diverse artikler mm., og Marlene Laursen fra stiftsadministrationen har varetaget hjemmesiden og sociale medier.

Der er stadig nogenlunde god ansøgning til præstestillingerne. Provstestillingen for Falster Provsti forventes besat pr. 1. januar 2024. Finn Dyrhagen fungerer som provst i Lolland Vestre et stykke tid endnu.

Pr. 1. oktober forventes der ansat en fængselspræst; det har været en lang proces. Marianne har deltaget, da hun har det gejstlige tilsyn med præsten. Nina Morthorst stopper med udgangen af oktober og har dækket arresten, så der skal også ansættes en ny på det område.

Marianne er stoppet som DSUK-biskop, efter eget valg. Det giver mere tid til at arbejde med fx differentieret vedligehold af kirker. Dette projekt har for alvor afdækket, at kulturarven er tungest at løfte i de tyndt befolkede områder, hvor der både mangler mennesker og penge. Anton Pihl og Hans-Henrik Nielsen fra Landsforeningen har netop besøgt stiftet for at høre om denne udfordring. Også repræsentanter fra Kirkeministeriet og Provsteforeningen blev inviteret med.

---

19 - Eventuelt

Intet.

Anders Martin Lauritsen (AMAL@km.dk)

Anne Birgitte Reiter (ABRE@km.dk)

Anne Hopkins
(anne.hopkins51@gmail.com)

Birthe Gunhild Friis (BF@KM.DK)

Ebbe Balck Sørensen
(mebalck@gmail.com)

Knud-Erik Rasmussen
(ker129@anarki.dk)

Marianne Gaarden (MARGA@km.dk)

May-Brit Buchardt Horst

Michael Fagerlund (mfa@km.dk)

Palle Jacobsen (pallejacob@gmail.com)

Steen Erik Henriksen
(sthen@besked.com)

Susanne Høegh Nielsen
(snkh2208@privat.dk)

Susanne Møller (susanne@nl70.dk)

Lene Møller Krabbesmark (Lolland-
Falsters Stift)

Trine Frydkjær Paulsen

2023 - 22423 - Lolland-Falsters Stift – Møder 31-08-2023, 10:00